

KRYTERIUM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Prowadzenie działalności gospodarczej o niskim negatywnym wpływie na środowisko

I. CERTYFIKAT EMAS

instytucja właściwa: **Generalna Dyrekcja ochrony Środowiska**

website: <https://www.gov.pl/web/gdos/emas>

Co to jest EMAS?

System ekozarządzania i audytu EMAS (ang. EcoManagement and Audit Scheme) to unijny system certyfikacji środowiskowej, który funkcjonuje w oparciu o Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

System ekozarządzania i audytu (EMAS) jest adresowany do wszystkich rodzajów organizacji zainteresowanych wdrażaniem kompleksowych rozwiązań w obszarze ochrony środowiska, zarówno przedstawicieli firm, jak i instytucji niekomercyjnych.

To użyteczne narzędzie tworzenia w organizacjach kultury zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego zarządzania dostępnymi zasobami i energią. Wymagania systemu ekozarządzania i audytu EMAS dają wytyczne, swoiste wskazówki, dzięki którym organizacje porządkują obowiązki w zakresie ochrony środowiska, optymalizują ponoszone koszty i efektywnie zarządzają energią i zasobami. System ekozarządzania i audytu EMAS to także wiarygodny system raportowania oddziaływań organizacji na środowisko, który ułatwia prowadzenie otwartego dialogu z zainteresowanymi stronami.

Rejestracja w systemie ekozarządzania i audytu EMAS oznacza spełnienie przez organizację najbardziej wysrubowanych wymagań ochrony środowiska. To prestiż bycia w gronie firm, które prowadzą swoją działalność zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju. Prestiż potwierdzony certyfikatem przyznawanym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Krok po kroku - co organizacja powinna zrobić aby uzyskać rejestrację w krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS):

- przeprowadzić przegląd środowiskowy,
- stworzyć efektywny system zarządzania środowiskowego (SZŚ),
- przeprowadzić wewnętrzny audyt środowiskowy,
- sporządzić i opracować deklarację środowiskową,
- poddać się weryfikacji przez niezależnego akredytowanego weryfikatora EMAS, którzy uzyskali akredytację Polskiego Centrum Akredytacji (PCA) - aktualny wykaz weryfikatorów dostępny na stronie PCA:
<https://www.pca.gov.pl/akredytowane-podmioty/akredytacje-aktywne/weryfikatorzy-emas/>
- złożyć wniosek o rejestrację wraz ze zwalidowaną przez weryfikatora deklaracją środowiskową do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Korzyści z rejestracji

Wymagania systemu ekozarządzania i audytu EMAS pomagają wdrażać organizacjom systemowe rozwiązania zapewniające osiągnięcie celów biznesowych w zgodzie z wymaganiami ochrony środowiska. System ekozarządzania i audytu EMAS to także wiarygodny system raportowania oddziaływań organizacji na środowisko, ułatwiający prowadzenie otwartego dialogu z zainteresowanymi stronami. Organizacje zarejestrowane w systemie ekozarządzania i audytu EMAS wskazują 6 kluczowych obszarów, w których korzyści z rejestracji są największe.

- 1) Zrównoważone zarządzanie zasobami

- 2) Zgodność z prawem
- 3) Sprostanie wyzwaniom związanym ze zmianami klimatu
- 4) Przewaga konkurencyjna
- 5) Zaangażowanie pracowników
- 6) Wiarygodność i zaufanie.

Zachęty systemowe/ ulgi regulacyjne

1. Rekompensaty dla organizacji z sektorów i podsektorów energochłonnych zarejestrowanych w EMAS

Organizacje z sektorów i podsektorów energochłonnych uczestniczące w systemie EMAS, których rentowność oraz konkurencyjność jest istotnie zagrożona w wyniku wzrostu kosztów energii elektrycznej, spowodowanych rosnącymi cenami zakupu uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, otrzymują rekompensaty pieniężne na podstawie Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych.

Zgodnie z Art. 5. Ustawy o przyznanie rekompensat może się ubiegać podmiot, który:

- 1) posiada tytuł prawny do instalacji i eksploatuje tę instalację;
- 2) posiada wdrożony:
  - a) system zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającego rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, str. 1, z późn. zm.3)),
  - b) system zarządzania środowiskowego potwierdzony certyfikatem ISO 14001 wydanym przez niezależną i akredytowaną w tym zakresie jednostkę certyfikującą, lub
  - c) system zarządzania energią potwierdzony certyfikatem ISO 50001 wydanym przez niezależną i akredytowaną w tym zakresie jednostkę certyfikującą;

Łączna wysokość rekompensat za 2020 r. wyniosła 815 674 614,89 zł i trafiła do 70 przedsiębiorstw działających w szesnastu sektorach i podsektorach energochłonnych. *(Dane na podst. informacji zamieszczonej przez Prezesa URE w Biuletynie Informacji Publicznej)*

Rosnące ceny zakupu uprawnień przekładają się na wyższy poziom rekompensat, gdyż formuła kalkulacji wysokości rekompensat uwzględnia średnie ceny uprawnień do emisji.

Szczegółowe informacje wraz z wykazem poszczególnych sektorów uprawnionych do otrzymania rekompensaty znajdują się w załączonym poradniku (*poradnik: Rekompensaty kosztów pośrednich ...*) oraz na stronie internetowej www.ure.gov.pl

2. Zwolnienie z opłaty rejestrowej w nowotworzonym rejestrze o odpadach.

Organizacje zarejestrowane w systemie ekzarządzania i audytu EMAS są zwolnione z opłaty rejestrowej przy wpisie do rejestru BDO.

Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO) jest rejestrem podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. Za jego prowadzenie odpowiedzialni są marszałkowie województw.

Organizacje zarejestrowane w systemie ekzarządzania i audytu (EMAS) dokonując wpisu do rejestru są zwolnione z opłaty rejestrowej (art. 57 ust. 2 ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach)¹. Dla pozostałych firm objętych tym obowiązkiem, opłatę roczną ustalono w wysokości 300 zł, a dla mikroprzedsiębiorstw – 100 zł.

Aby uzyskać wpis do rejestru należy złożyć wniosek do marszałka województwa. Formularze wniosków są dostępne na stronie internetowej rejestru w formie edytowalnego dokumentu. Marszałek

województwa powinien dokonać wpisu do 6 miesięcy od dnia utworzenia nowego rejestru, czyli do 24 lipca 2018 r. Po dokonaniu wpisu jest przydzielany nowy numer rejestrowy. Więcej na stronie www.emas.gdos.gov.pl oraz www.bdo.mos.gov.pl

3. Rzadsze kontrole środowiskowe WIOŚ - nawet do 3 lat dla podmiotów posiadających pozwolenia integrowane

Ustawa Inspekcji Ochrony Środowiska:

Art. 5a ust. 4. *W odniesieniu do instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego okres pomiędzy kontrolami nie przekracza:*

2) 3 lat dla instalacji, której prowadzącym instalację jest organizacja zarejestrowana w systemie ekzarządzania i audytu (EMAS) lub dla instalacji stwarzających najmniejsze zagrożenie.

4. Zwolnienie z podatku akcyzowego na węgiel i gaz

Organizacje zarejestrowane w EMAS mogą liczyć na zwolnienia z podatku akcyzowego na gaz i węgiel. Ustawa z 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym określa, że firma, która ma wdrożony system prowadzący do osiągania celów dotyczących ochrony środowiska lub do podwyższenia efektywności energetycznej czyli m.in. system ekzarządzania i audytu (EMAS)² jest zwolniona z akcyzy na wykorzystywane do celów opałowych wyroby węglowe lub gazowe.

Art. 31a ust. 1 pkt 8: *Zwalnia się od akcyzy czynności podlegające opodatkowaniu, których przedmiotem są wyroby węglowe przeznaczone do celów opałowych: przez zakład energochłonny wykorzystujący wyroby węglowe, w którym wprowadzony został w życie system prowadzący do osiągania celów dotyczących ochrony środowiska lub do podwyższenia efektywności energetycznej;*

Art. 31 b ust. 1 pkt 5: *Zwalnia się od akcyzy czynności podlegające opodatkowaniu, których przedmiotem są wyroby gazowe przeznaczone do celów opałowych: przez zakład energochłonny wykorzystujący wyroby gazowe, w którym wprowadzony został w życie system prowadzący do osiągania celów dotyczących ochrony środowiska lub do podwyższenia efektywności energetycznej.*

5. Zwolnienie z audytów energetycznych

Organizacje zarejestrowane w systemie ekzarządzania i audytu EMAS są zwolnione z obowiązku przeprowadzenia audytu energetycznego przedsiębiorstwa. Warunkiem jest wykonanie takiego audytu w ramach systemu oraz poinformowanie o tym Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki.

Zgodnie z przepisami obowiązkiem audytów energetycznych zostały objęte tzw. duże przedsiębiorstwa (w rozumieniu ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej). Nie dotyczy to mikroprzedsiębiorstw oraz małych lub średnich firm. Zwolnione z obowiązku przeprowadzenia audytu energetycznego są także organizacje z wdrożonym systemem ekzarządzania i audytu EMAS.

Ustawa z 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej w art. 36 ust. 2 precyzuje, że zwolnienie z obowiązku przeprowadzenia audytu energetycznego jest przewidziane dla przedsiębiorcy, który:

- posiada system zarządzania energią określony w Polskiej Normie dotyczącej systemów zarządzania energią, wymagań i zaleceń użytkowania lub
- jest zarejestrowany w systemie zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu (EMAS),
- wykonał audyt energetyczny przedsiębiorstwa w ramach tych systemów.

Oznacza to, że obecność w rejestrze EMAS, prowadzonym przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, stanowi potwierdzenie posiadania przez przedsiębiorcę systemu zarządzania środowiskowego.

Podstawa prawne

Wymogi i zasady funkcjonowania systemu EMAS w Unii Europejskiej na przestrzeni lat określały kolejno

uchwalane rozporządzenia dotyczące udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie.

W wyniku prac Komisji Europejskiej i państw członkowskich przygotowano nowelizację Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) zwane również EMAS III, które zostało opublikowane 22 grudnia 2009 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej L 342 (tom 52). Rozporządzenie EMAS III weszło w życie 11 stycznia 2010 r.

W Polsce system EMAS opiera się (poza samym rozporządzeniem) na ustawie z 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U. z 2011 nr 178 poz. 1060), a także na aktach wykonawczych ministra środowiska:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 23 marca 2012 r. w sprawie współczynników różnicujących wysokość opłaty rejestracyjnej za wpis do rejestru organizacji zarejestrowanych w krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U. z 2012 r., nr 0, poz. 341),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 1 lutego 2012 r. w sprawie wzoru wniosku o rejestrację organizacji w rejestrze EMAS (Dz. U. z 2012 r. poz. 166).

Krajowy system ekozarządzania i audytu (EMAS) tworzą:

- minister właściwy do spraw środowiska,
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Polskie Centrum Akredytacji.

Na mocy ustawy minister właściwy do spraw środowiska prowadzi politykę w zakresie rozwoju systemu oraz współpracuje z organami Unii Europejskiej.

Do kompetencji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska należy:

- prowadzenie rejestru organizacji zarejestrowanych w systemie EMAS,
- udzielania organizacji, na jej pisemny wniosek, informacji, o których mowa w art. 32 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 1221/2009.

Poradniki i publikacje

<https://www.gov.pl/web/gdos/poradniki-i-publikacje2>

https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm

II. CERTYFIKAT ETV

Instytucja właściwa: **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**
website:

<https://www.gov.pl/web/klimat/etv>

Co to jest ETV?

Program weryfikacji technologii środowiskowych Unii Europejskiej (ETV UE) - weryfikacja technologii środowiskowych (ETV – Environmental Technology Verification) to system wspierający komercjalizację i upowszechnianie innowacyjnych technologii środowiskowych, który polega na bezstronnym i wiarygodnym potwierdzeniu, że deklaracja wytwórcy technologii dotycząca jej efektu działania i korzyści z jej zastosowania jest rzetelna, kompletna i oparta na wiarygodnych wynikach badań.

Technologie środowiskowe to produkty, procesy i usługi wykazujące tzw. środowiskową wartość dodaną, czyli bardziej korzystny lub mniej szkodliwy wpływ na środowisko niż technologie stosowane

obecnie do tego samego celu. Są nimi także technologie, które służą do pomiarów parametrów wskazujących wpływ na środowisko.

Innowacyjne technologie środowiskowe odgrywają istotną rolę w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska i klimatu oraz osiągnięciu zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie zaistnienie na rynku z nową technologią i udowodnienie jej skuteczności nabywcy jest poważnym wyzwaniem dla wytwórców, szczególnie z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Z uwagi na ryzyko inwestycyjne i technologiczne kupujący technologie, szczególnie z sektora finansów publicznych, wolą mniej skuteczne, lecz sprawdzone rozwiązania. Nowe technologie nie mogą wykazać się także referencjami z wcześniejszych zastosowań, co poważnie ogranicza ich możliwości rynkowe, szczególnie w kontekście zamówień publicznych. Ponadto, z uwagi na innowacyjny charakter rozwiązań normy, certyfikaty zgodności oraz aprobaty techniczne odpowiednie dla danych technologii nie odzwierciedlają ich cech innowacyjnych, które stanowią o przewadze konkurencyjnej.

ETV weryfikuje innowacyjność rozwiązania w kontekście uzyskiwanego efektu ekologicznego technologii z perspektywy jej cyklu życia, tzn. technologia jest innowacyjna, gdy stanowi nowość pod względem:

- sposobu zaprojektowania/konstrukcji
- surowców/ materiałów koniecznych do jej wytworzenia
- sposobu wytworzenia/procesu produkcji
- eksploatacji
- możliwości recyklingu/końcowego unieszkodliwienia.

Po zakończeniu przeprowadzania procedury ETV EU dostawca technologii uzyskuje Świadectwo Weryfikacji, które zostaje opublikowane w rejestrze zweryfikowanych technologii Komisji Europejskiej. Uzyskując ETV EU, przedsiębiorcy mają zwiększać wiarygodność deklarowanych sprawności tworzonych technologii, stając się bardziej konkurencyjnymi.

Korzyści z ETV EU mogą odnosić nie tylko innowatorzy, ale i inwestorzy, twórcy prawa, a także szerokie grono obywateli. Świadectwo Weryfikacji może przekonać inwestorów lub nabywców, że mają do czynienia z rzetelnym produktem, który osiąga deklarowane sprawności. Przedsiębiorstwa i władze publiczne mogą oprzeć swoje decyzje o zakupach technologii na potwierdzonych informacjach, opartych na solidnych podstawach naukowych, dzięki czemu nabywcy mogą skutecznie dopasować technologie do swoich potrzeb. Decydenci i twórcy prawa, dzięki ETV EU, mogą korzystać z wiarygodnych informacji na temat wyników osiąganych przez nowe technologie środowiskowe.

Do ETV kwalifikują się wszystkie technologie, które wykazują potencjał w zakresie innowacji i ochrony środowiska. W fazie pilotażowej ETV EU obejmuje trzy obszary technologiczne – oczyszczanie i monitoring wody (monitorowanie jakości wody, uzdatnianie wody pitnej i ścieków), materiały, odpady i zasoby (oddzielanie i sortowanie odpadów stałych, recykling materiałów, zagospodarowanie produktów i substancji chemicznych wycofywanych z użycia, produkty oparte na biomasie) oraz technologie energetyczne (energia odnawialna, energia z odpadów, technologie energooszczędne).

Zgodnie z Nowym planem działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym z 2020 r. ETV zostanie zarejestrowany jako unijny znak certyfikujący. Oznacza to wzmocnienie jego pozycji, co wynika z założenia, że zweryfikowane, zielone technologie pomagają w modernizacji produkcji przemysłowej. Więcej informacji na stronie ETV UE: https://green-business.ec.europa.eu/eu-environmental-technology-verification_en oraz poszczególnych Jednostek Weryfikujących Technologie Środowiskowe (JWTŚ).

Proces weryfikacji

Proces weryfikacji technologii środowiskowych określa norma PN-ISO 14034: 2016 Zarządzanie środowiskowe: Weryfikacja technologii środowiskowych.

Weryfikacja w ramach ETV polega na potwierdzeniu przez niezależne, akredytowane jednostki weryfikujące deklaracji sprawności innowacyjnej technologii środowiskowej. Jednostka otrzymuje zgłoszenie od producenta, określa parametry, które mają być weryfikowane oraz konieczne do wykonania badania technologii w procesie weryfikacji, a następnie przygotowuje dokumenty końcowe. W przypadku konieczności przeprowadzenia dodatkowych badań, niezbędnych do potwierdzenia sprawności technologii, ich wykonanie zleca się akredytowanym jednostkom badawczym.

Kontakt do jednostek weryfikujących technologie środowiskowe:

<https://www.gov.pl/web/klimat/kontakt-do-jednostek-weryfikujacych>

Rezultatem jest Świadectwo Weryfikacji, które stanowi dokument poświadczający, że deklarowana sprawność innowacyjnego rozwiązania jest rzetelna i oparta na solidnych podstawach naukowych.

Uzyskanie wiarygodnego potwierdzenia sprawności ma ułatwić wprowadzenie innowacyjnej technologii na rynek, jak również korzystnie wpłynąć na budowanie jej pozycji rynkowej, natomiast nabywcom pozwoli wyeliminować ryzyko technologiczne związane z Jej wdrożeniem.

Instrument finansowy NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przygotował ofertę dotacji dla przedsiębiorców weryfikujących swoje technologie w ramach ETV. Oferta dostępna jest na stronie NFOŚiGW:

<https://www.gov.pl/web/nfosigw>

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/informacja-o-naborach-wnioskow-w-roku--2021>

Program priorytetowy 3.1 część 1 (3.2/2021 część 1) > Tytuł programu: Sprawiedliwa transformacja.

Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce Część 2) Popularyzacja technologii zweryfikowanych w ramach Systemu Weryfikacji Technologii Środowiskowych ETV.

Regulamin programu:

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/czesc-2-popularyzacja-technologii-zweryfikowanych-w-ramach-systemu-weryfikacji-technologii-srodowiskowych-etv>

Terminy i sposób składania wniosków: wnioski należy składać w terminie **do 29.12.2022 r., do godz. 15.30**

Dofinansowanie w formie dotacji:

- do 50% kosztów kwalifikowanych na koszty określone w pkt 6 ppkt 2a niniejszego programu, ale nie więcej niż do 30 000 PLN,
- do 50% kosztów kwalifikowanych na koszty określone w pkt 6 ppkt 2b niniejszego programu, ale nie więcej niż do 70 000 PLN.

Beneficjenci : Przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1292).

Koordynator programu w NFOŚiGW: Pan Dominik Pióro, nr tel.: 22 45 90 400

III. CERTYFIKAT ISO 14001

Instytucje właściwe: **akredytowane przez PCA podmioty gospodarcze**

Co to jest ISO 14001

Jeden ze standardów ISO, stosowany w zarządzaniu środowiskowym. Konkretnie jest to norma zarządzania środowiskowego. British Standards Institution opublikowało w 1992 roku pierwszy światowy standard dotyczący systemu zarządzania środowiskiem BS 7750.

Nowa norma ISO 14001:2015

System Zarządzania Środowiskowego zgodny z normą ISO 14001:2015 obejmuje swoim zakresem całą Organizację, obligując ją do przeanalizowania aspektów, które mogą w jakikolwiek sposób oddziaływać na środowisko. Dzięki wprowadzonemu nadzorowi nad tymi aspektami, Organizacja ma możliwość przyczynienia się do ochrony środowiska naturalnego.

Organizacja planując system Zarządzania Środowiskowego powinna uwzględnić zarówno czynniki zewnętrzne jak i wewnętrzne, mając na uwadze zarządzanie ryzykiem w oddziaływaniu na środowisko oraz potrzeby i wymagania zainteresowanych stron.

Struktura ISO 14001:2015

Norma składa się z 10 rozdziałów, z czego pierwsze trzy są wprowadzeniem do treści normy, natomiast pozostałe omawiają wymagania Systemu Zarządzania Środowiskowego. Struktura normy jest ujednolicona z innymi normami z serii ISO (np. ISO 9001:2015) i wygląda następująco:

- zakres normy,
- powołania normatywne,
- terminy i definicje,
- kontekst organizacji,
- przywództwo,
- planowanie,
- wsparcie,
- działania operacyjne,
- ocena efektów działania,
- doskonalenie.

Gdy Organizacja spełnia wszystkie wymagania zawarte w normie ISO 14001:2015, może ubiegać się o przeprowadzenie audytu certyfikującego, którego pozytywnym efektem jest wydanie certyfikatu ISO 14001:2015.

Posiadanie w Organizacji certyfikatu ISO 14001 i funkcjonowanie zgodnie z wymaganiami tej normy, daje Organizacji wiele korzyści. Przede wszystkim wzrasta pozycja Organizacji na rynku, która jest postrzegana jako przyczyniająca się do ochrony środowiska. Dodatkowo stosowanie wymagań normy ISO 14001:2015 umożliwia Organizacji świadome działanie w zakresie prawnym odnoszącym się do środowiska, poprawne gospodarowanie odpadami oraz minimalizowanie kosztów działania wynikających z niezgodności środowiskowych.

Komisja Europejska opublikowała przewodnik "EMAS i zmieniona norma ISO 14001" w polskiej wersji językowej. Przedstawia on najważniejsze informacje o formalnych zmianach, które będą zobowiązane wprowadzić organizacje zarejestrowane w EMAS, po zakończeniu okresu przejściowego - https://ec.europa.eu/environment/emas/pdf/factsheets/ISO-14001.PL_v2.pdf

Obecnie Komisja Europejska pracuje nad włączeniem zmienionej normy ISO 14001 do załącznika II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Po przyjęciu zmian w dokumencie organizacje zarejestrowane w systemie będą miały odpowiedni okres przejściowy na dostosowanie się do nich.

Najważniejsze zmiany będą dotyczyły wstępnego przeglądu środowiskowego - jego struktura zostanie zmodyfikowana, a zakres rozszerzony. Tak jak obecnie, żadne z wymogów normy ISO 14001:2015 nie będą wykraczać poza zakres wymogów EMAS. Po włączeniu normy do załącznika II w EMAS zostaną zachowane następujące wyróżniające go cechy:

- wykazana zgodność z prawem;
- zaangażowanie w ciągłą poprawę efektów działalności środowiskowej;
- obowiązkowe informowanie ogółu społeczeństwa;
- udział pracowników.

Jednostki certyfikujące systemy – wykaz Polskiego Centrum Akredytacji:

<https://www.pca.gov.pl/akredytowane-podmioty/akredytacje-aktywne/jednostki-certyfikujace-systemy/szukaj.html?fraza=ISO>

IV. STATUS LAUREATA GreenEvo

Instytucja właściwa: **Ministerstwo Klimatu i Środowiska**

website:

<https://greenevo.gov.pl/pl/>

<https://www.gov.pl/web/klimat/greenevo>

Co to jest GreenEvo?

„GreenEvo – Akcelerator Zielonych Technologii” to Program Ministerstwa Klimatu i Środowiska przygotowany z myślą o promocji polskich zielonych technologii. Podstawą funkcjonowania Programu jest wsparcie polskich technologii środowiskowych w kraju i za granicą. Jego głównym zadaniem jest pomoc polskim małym i średnim firmom w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych, a także dostarczenie im wiedzy i narzędzi umożliwiających dynamiczny rozwój. Działania podejmowane w Programie w sposób kompleksowy stymulują zrównoważony rozwój oraz wzmacniają pozycję innowacyjnych zielonych technologii w procesie budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (circular economy). W ramach programu w praktyczny sposób realizowane są założenia „Polityki ekologicznej państwa 2030” w zakresie transferu technologii oraz prowadzenia działań proekologicznych.

Kto może zostać Laureatem GreenEvo

Do Programu GreenEvo mogą zgłosić się polscy przedsiębiorcy oferujący technologie środowiskowe w niżej określonych obszarach.

Wsparcie w ramach GreenEvo jest udzielane w formule pomocy de minimis, a kwota pomocy udzielonej w ten sposób nie może przekroczyć 200 tys. euro w okresie trzech lat podatkowych.

Status Laureata jest przyznawany bezterminowo. Dodatkowo, laureaci mają możliwość otrzymywania wsparcia również podczas kolejnych edycji programu GreenEvo. Wsparcie w programie, rozumiane jako pomoc *de minimis*, jest udzielane wyłącznie aktywnym Laureatom, czyli tym, którzy przez cały czas trwania danej edycji spełniają warunki określone w regulaminie. Aktywni Laureaci, to Laureaci, którzy nie zostali wykluczeni z programu.

Korzyści zgłoszenia do programu

- wiedza o dostępnych instrumentach wsparcia,
- promocja technologii pod marką GreenEvo,
- wsparcie marketingowe,

- udział w krajowych i zagranicznych misjach gospodarczych,
- wiedza o rynkach zagranicznych,
- poznanie zagadnień z zakresu ochrony własności przemysłowej,
- seria specjalistycznych szkoleń m.in. z zakresu technik sprzedaży i prezentacji, budowania strategii eksportowych, zdobywania środków na B+R, ochrony patentowej, ustawicznego rozwoju.

Zasady udzielania wsparcia

Konkurs GreenEvo jest skierowany do polskich przedsiębiorców, oferujących technologie środowiskowe. Zaproponowana formuła realizacji konkursu zapewnia, transparentny wybór beneficjentów, z udziałem zewnętrznych ekspertów.

Program „GreenEvo - Akcelerator Zielonych Technologii” finansowany jest ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Regulamin każdej edycji programu stanowi najważniejszy dokument, w którym uregulowane są kwestie uczestnictwa przedsiębiorców i korzystania przez nich ze wsparcia na zasadach pomocy de minimis.

Regulaminy kolejnych edycji konkursu dostępny jest w sekcji „Dokumenty”:

<https://greenevo.gov.pl/pl/materialy-do-pobrania/materialy-do-pobrania-2/>

Nabór na kolejną X edycję trwa do 10 listopada 2022 r. lub do momentu rejestracji 50 wniosków.

V. ŚWIADECTWO CZYSTSZEJ PRODUKCJI I ODPOWIEDZIALNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Instytucje właściwe:

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

Stowarzyszenie Polski Ruch Czystszej Produkcji

website:

<http://www.prcpiop.pl/>

Co to jest idea czystszej produkcji i odpowiedzialnej przedsiębiorczości

Na poziomie krajowym pierwszy program Czystszej Produkcji powstał w Polsce, a więc jesteśmy jego pionierem – i jest do dziś kontynuowany przez Stowarzyszenie Polski Ruch Czystszej Produkcji. Rola tego Ruchu w Polsce ma właśnie dzisiaj szczególne znaczenie, gdyż jego działalność pozwala firmom na podejmowanie dobrowolnych działań z zakresu Gospodarki o Obiegu Zamkniętym

Czysta Produkcja

Zagadnienia dotyczące ochrony środowiska w przemyśle są często kojarzone z budową instalacji do oczyszczania gazów, ścieków, ogólnie mówiąc - oczyszczaniu powstających zanieczyszczeń, które postrzega się głównie jako źródło kosztów związanych z inwestycjami proekologicznym.

Przeciwstawieniem takiego podejścia jest Czysta Produkcja (CP), opisana w art. 30 Agendy XXI jako jedna z kluczowych strategii w dążeniu do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. Idea CP kładzie nacisk na ograniczenie zanieczyszczeń "u źródła", czyli w momencie ich powstawania w procesie produkcyjnym, zamiast budowy kolejnych, coraz to nowocześniejszych instalacji oczyszczających "na końcu rury". Nie oznacza to wykluczenia oczyszczania - lecz jest ono traktowane jako rozwiązanie ostateczne, w stosunku do tych zanieczyszczeń, których powstaniu nie da się jeszcze zapobiec.

Czysta Produkcja oznacza też zapobieganie marnotrawstwu zasobów - preferując rozwiązania ograniczające zużycie wody, materiałów i surowców, energii. Założenia CP są zatem zbieżne z promowaną obecnie m.in. przez Komisję Europejską ideą Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ).

Odpowiedzialna Przedsiębiorczość

Każda organizacja wywiera różnego rodzaju wpływ na swoje otoczenie. Wpływ gospodarczy, wpływ środowiskowy, ale też - patrząc na to ogólniej - wpływ społeczny. Dla przykładu, organizacje ponoszą

odpowiedzialność związaną z zapewnieniem swojego bytu ekonomicznego, związaną z przestrzeganiem prawa, ale też są odpowiedzialne za swoich pracowników - ich bezpieczeństwo, należyte warunki i atmosferę w miejscu pracy, a także za innych interesariuszy: klientów, dostawców, czy społeczność lokalną. Organizacje mają możliwość wywierania pozytywnego wpływu - nie tylko przez działania filantropijne, ale też poprzez rozwiązywanie problemów istotnych dla danych społeczności, zapewnienie zadowolenia i możliwości rozwoju swoim kadrom, wspieranie lub organizowanie akcji społecznych, pomoc w propagowaniu kultury, sportu czy wspieraniu edukacji ekologicznej.

Przemyślany i zaplanowany sposób zarządzania swoim wpływem nie tylko nie musi być dla firmy zbyt dużym obciążeniem, ale też może dziś przesądzać o sukcesie firmy; budować zaufanie do marki, zgrane i lojalne zespoły pracowników, życzliwe społeczności - a przecież ostatecznie to właśnie one dają organizacjom przyzwolenie na funkcjonowanie, poprzez np. kupowanie określonych wyrobów. Pojawiają się też nowe wyzwania, związane np. z odpowiedzialnością w łańcuchu dostaw - czy kupujemy od dostawców wyłącznie tanich, czy takich, którzy również zachowują się w sposób odpowiedzialny. Zarządzanie tymi wyzwaniami i związanym z tym ryzykiem, ogólnie wpływem naszej organizacji, nazywamy dziś społeczną odpowiedzialnością, lub Społeczną Odpowiedzialnością Przedsiębiorstw (ang. CSR - Corporate Social Responsibility). Rośnie też zainteresowanie transparentnością działań organizacji, co znajduje swoje odzwierciedlenie w rozwijającym się raportowaniu zintegrowanym.

Polski Program Czystszej Produkcji wyrósł na podstawach środowiskowych, jednak problemy społeczne również od dawna były w nim dostrzegane. Zwracamy uwagę na kwestie społeczne podczas prowadzonej przez nas działalności szkoleniowo-projektowo-wdrożeniowej, uświadamiamy przedsiębiorcom, że działalność proekologiczna przynosi pozytywne efekty społeczne, ale też - zwłaszcza w ostatnich latach - coraz bardziej namawiamy do rozszerzania tej działalności na rozleglejszy obszar działalności prospołecznej, zgodnie z założeniami odpowiedzialnej przedsiębiorczości w dzisiejszym, coraz szerszym rozumieniu tego pojęcia. Znajduje to odzwierciedlenie w Polskim Rejestrze Czystszej Produkcji i Odpowiedzialnej Przedsiębiorczości, adresowanym do organizacji, które nie tylko tworzą elitę polskiej ekologii, ale także starają się wdrażać w szerszym zakresie CSR.

O Polskim Rejestrze Czystszej Produkcji i Odpowiedzialnej Przedsiębiorczości - wprowadzenie

Polski Rejestr Czystszej Produkcji powstał w roku 2002. Jest on ogólnopolskim, dostępnym publicznie wykazem jednostek organizacyjnych wyróżniających się w zakresie realizacji zapobiegawczej strategii ochrony środowiska - Czystszej Produkcji. Aby znaleźć się w tym rejestrze, należy wykazać nie tylko prowadzenie działalności proekologicznej i związanych z nią efektów oraz planów, ale też działalność i plany związane z wywieraniem pozytywnego, szeroko pojętego wpływu społecznego.

Rejestr posiada wysokiej rangi Kapitułę, której Przewodniczącą jest Wiceminister Klimatu i Środowiska Pani Małgorzata Golińska, Sekretarz Stanu w MKiŚ.

Pierwszym Zastępcą Przewodniczącej Kapituły jest p. Sławomir Mazurek - poprzedni Przewodniczący Kapituły Rejestru, a obecnie Wiceprezes Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Drugim Zastępcą Przewodniczącej jest Prezes Stowarzyszenia Polski Ruch Czystszej Produkcji - obecnie funkcję tę pełni p. Michał Jan Cichy.

Patronat nad Rejestrzem sprawują Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, Główny Inspektor Ochrony Środowiska oraz Prezes Stowarzyszenia Polski Ruch Czystszej Produkcji.

W obradach Kapituły uczestniczą reprezentanci ministerstw, organizacji rządowych i pozarządowych, instytucji finansujących oraz przedstawiciele przedsiębiorstw i samorządów. W ostatnich latach w obradach Kapituły uczestniczyli m.in. reprezentanci Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministerstwa Rodziny i Pracy, Głównego Inspektoratu Ochrony

Środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, Liderów Czystszej Produkcji (nagroda nadawana przez Zarząd Stowarzyszenia Polski Ruch CP) oraz Stowarzyszenia Polski Ruch Czystszej Produkcji.

Sekretariat Rejestru prowadzi ogólnopolskie Stowarzyszenie Polski Ruch Czystszej Produkcji z siedzibą w Katowicach.

Certyfikaty potwierdzające wpis do Rejestru są wręczane na corocznych spotkaniach, organizowanych m.in. w ministerstwach właściwych do spraw środowiska lub gospodarki..

W całej dotychczasowej historii Rejestru wpisano 82 jednostek organizacyjnych. Wg stanu na 6 maja 2022 r., ważne wpisy posiada 17 jednostek organizacyjnych, w tym 15 przedsiębiorstw, 1 instytut i 1 gmina.

Procedura Rejestru - w skrócie

O wpis do Polskiego Rejestru Czystszej Produkcji i Odpowiedzialnej Przedsiębiorczości mogą ubiegać się jednostki organizacyjne, które:

- wdrożyły i stosują w swoich działaniach strategię Czystszej Produkcji
- wykazą systematyczne (przez okres co najmniej 2 ostatnich lat) zmniejszanie niekorzystnych oddziaływań na środowisko, wynikających z podejmowanych działań i/lub produkowanych wyrobów oraz przedstawią plany dalszych działań środowiskowych
- prowadzą działalność zgodnie z polskim prawem ochrony środowiska
- złożyły w terminie wymagany Raport o Zrównoważonym Rozwoju (wg wzoru wypracowanego w Polskim Programie CP)
- podpisały Międzynarodową Deklarację Czystszej Produkcji UNEP
- złożyły oświadczenie o poparciu dla inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ "UN Global Compact" i stosowaniu jej 10-ciu zasad.

Oprócz analizy raportu i wywiadów, w ramach weryfikacji prowadzone są audyty środowiskowe. Audyty planowe są wykonywane co maksimum 6 lat - o ile w międzyczasie nie powstaną okoliczności skłaniające do wykonania audytu celowego, który może być wykonany w niepełnym zakresie (np. tylko gospodarka odpadami).

Opinie dotyczące organizacji, które w danym roku były kontrolowane przez inspekcje państwowe, przedkładają też GIOŚ i PIP (dotyczy to kontroli przeprowadzanych w ramach normalnej działalności ww. inspekcji - nie są prowadzone żadne dodatkowe kontrole na potrzeby weryfikacji Rejestru).

Wpis do Rejestru ma miejsce po ocenie wdrożenia w danej jednostce organizacyjnej strategii CP przez Kapitułę Rejestru, której Przewodniczącą jest obecnie Wiceminister Klimatu i Środowiska p. Małgorzata Golińska, Sekretarz Stanu w MKiŚ.

Posiedzenia Kapituły, podczas których podejmowane są decyzje dotyczące wpisu do Rejestru, odbywają się corocznie. Organizacje wpisane do Rejestru po raz pierwszy, otrzymują Dyplom Uznania. Po zakończeniu kolejnych edycji, Zarejestrowanym wręczane są certyfikaty potwierdzające wpis za kolejny rok. Polski Rejestr CPiOP jest corocznie aktualizowany i publikowany. Dla Laureatów Rejestru opracowywane są "Karty Raportu CP i OP".

Aktualna lista laureatów: <http://www.prcpiop.pl/laureaci-aktualni.html>

Wpis do Rejestru uprawnia do:

- używania, zatwierdzonego przez UNEP, polskiego logo Programu Czystszej Produkcji (Polskiego Logo CP), na zasadach określonych w załączniku 4 do pełnej treści Regulaminu,

- uzyskania rekomendacji ze strony Stowarzyszenia Polski Ruch CP w przypadku starań o środki na finansowanie przedsięwzięć zgodnych z zasadami Czystszej Produkcji,
- wpisu do publicznie dostępnego Polskiego Rejestru Czystszej Produkcji i Odpowiedzialnej Przedsiębiorczości.
- promowania jego działań i osiągnięć proekologicznych przez Stowarzyszenie Polski Ruch CP.
- rzadszych kontroli środowiskowych, w miarę możliwości wynikających z przepisów prawnych (pełna lista Laureatów Rejestru za dany rok jest także wysyłana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska do inspekcji wojewódzkich, z prośbą o uwzględnienie faktu wpisania do Rejestru w planach kontroli),
- uzyskania punktu przy wnioskowaniu o pomoc publiczną na nowe inwestycje w strefach ekonomicznych (zwolnienia podatkowe).

Jednostki organizacyjne wpisane do Rejestru mogą używać logo CP z napisem informującym o wpisie w Rejestrze.

Utrzymanie ważności wpisu do Rejestru wymaga przede wszystkim:

- sporządzania przez jednostkę organizacyjną corocznych Raportów o Zrównoważonym Rozwoju, wykazujących uzyskanie efektów ekologicznych z tytułu CP oraz działań społecznych w roku poprzedzającym wpis do Rejestru,
- utrzymanie spełniania wszystkich wymagań prawnych w zakresie ochrony środowiska, a także prawa pracy,
- przystępowania do audytów, w latach w których są one wymagane.

Sekretariat systemu Dobrowolnych Zobowiązań Ekologicznych w Polskim Programie CP:

Nazwa organizacji prowadzącej Sekretariat: Stowarzyszenie Polski Ruch Czystszej Produkcji

Adres siedziby: Ul. Krasińskiego 13, 40-019 Katowice

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. 1388, Katowice 1

Tel.: 32 256 55 07 lub 32 723 28 14

E-mail: biuro@cp.org.pl

Website: www.cp.org.pl

Osoba do kontaktu w sprawie Rejestru:

Anna Wójcik, tel. 605 199 555, e-mail: a.wojcik@cp.org.pl